

Οἱ μάρτυρες εἶναι ὅλοι Σκυριανοὶ μὲ γνωστὰ ὀνόματα (Παπαντώνης, Κουμνενοῦ, Βαρλάμος) γιὰ δὲ τὸν Γεώργη Παπαντώνη μιλήσαμε ἐκτενέστερα στὸ προηγούμενο ἔγγραφο. Ἐξάλλου ὁ παπα-Πατεστῆς εἶναι ἀπ' τοὺς πιὸ γνωστοὺς γραφεῖς τῆς περιόδου 1660 - 1685. Ἀντίθετα ὁ γραφεὺς τοῦ συμφωνητικοῦ Ἰωάννης ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος δὲν εἶναι γνωστὸς ἀπὸ ἄλλα ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου μας.

8. Ὑποθήκευση κληρονομικῶν κτημάτων, 1685

(Μονόφυλλο διαστ. 22X15,3 ἐκ. Μῆκος πρώτης γραμμῆς 13,5 ἐκ.)

- 1 — Ὁμολογοῦμε ἡμεῖς οἱ εὗρισκόμενοι κληρονόμοι τοῦ Κωνσταντῆ τοῦ
- 2 Τζώρτζου ὁ Ἰωάννης τοῦ Μαρούλια καὶ ὁ Σταμάτης καὶ ὅσοι βρίσκονται μὲ
τὸ νὰ
- 3 κληρονομήσουμε τὰ ὅσα μᾶς ἐδώσανε οἱ γέροντες καὶ τὰ κάμα
- 4 με κάφη εἰς τὸ χέρι μας τώρα ἔστωντας καὶ νὰ βρεθεῖ ὀλίγο
- 5 χρῆ τοῦ ἄνωθεν Κωνσταντῆ μὲ ὁμολογία εἰς τοῦ Γεώργη τοῦ παπα(ν)τόνη
- 6 τὰ χέρια καὶ τὴν ἔκαμε σπίτια. τώρα μὲ ἰδία μας βουλή καὶ θέληση
- 7 δίνουμε του ἀπὸ τὴν σήμερον ἡμέρα κάτου εἰς τὸ Γιαλὸ τὸ χωρά-
- 8 φι μὲ τὴν συκαμιὰ πλησίον Γεώργη παπα-Σταμάτη καὶ ἕτερο χωρά-
- 9 φι στὸν μπέρα κάμπο πλησίον τοῦ Φιλίνη καὶ τὸ χωράφι στὰ
- 10 Μισόχωρα μὲ τὶς συκιὰς ἀπὸ τοῦ Κατζούλη ὅπου τόχει ἀμανάτι
- 11 πλησίον τοῦ Τζελεπῆ καὶ τοῦ τὰ δώσαμε ἀπὸ τὴν σήμερον
- 12 νὰ τὰ κρατεῖ ἀμανάτι ὥστε πὺν συμαζωχοῦμε ὅλοι μας νὰ τὰ
- 13 τιμήσουμε καὶ νὰ τοῦ δώσωμε τὰ ἄσπρα του νὰ ἔχομε ἑμεῖς ὅλοι μας
- 14 τὰ ἄνωθεν πράματα καὶ ἂν δὲν ἠθέλαμε τοῦ δώσει τὰ
- 15 ἄσπρα του νὰ ἐξουσιάζη τὰ ἄνωθεν πράματα νὰ τὰ πέρνη
- 16 διὰ τὰ ἄσπρα του, ἀκόμη ἂν δὲν ἐβγοῦνε ἀπὸ τὰ ἄνωθεν πρά-
- 17 ματα τὰ ἄσπρα του νὰ ἐξουσιάζη νὰ πέρνη καὶ ἄλλο πράμα ὥστε
- 18 πὺν νὰ πλερωθεῖ ἀκόμη ἀπόκοψα καὶ τὸ σπίτι μὲ τὸ νοίκι
- 19 ἐγὼ ὁ Γεώργης τοῦ Παπαντόνη καὶ νὰ ἔχω νὰ δώνω τὸ χρόνο νοίκι
- 20 ἄσπρα 40 καὶ νὰ τὰ μεράζωμε ὅλοι οἱ κληρονόμοι ὥστε πὺν νὰ
- 21 συμαζωχοῦμε ὅλοι μας οἱ κληρονόμοι νὰ λογαριαστοῦ-
- 22 με καὶ νὰ μοιράζωμε καὶ νὰ δώσουμε καὶ τὸ χρῆ. Καὶ διὰ τὰ ἀλη-
- 23 θὲς ἔγινε τὸ παρὸν ἐπὶ ἔτους 1685 Φεβρουαρίου 22
- 24 — Σταμάτης Μαρούλια στέργω
- 25 — Ἰωάννης Μαρούλια στέργω
- 26 — Ἰωάννης Κωνσταντῆ μαρτυρῶ
- 27 — Γεώργης Μιχάλη γράφω καὶ μαρτυρῶ



Μὲ τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ὠρισμένοι ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ Κωνσταντῆ Τζώρτζου δίνουν ὑποθήκη ἐπὶ τριῶν κληρονομικῶν κτημάτων, ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ Γιώργη Παπαντῶνη γιὰ ἐξασφάλιση ἀπαιτήσεώς του κατὰ τοῦ κληρονομουμένου.

Τὸ ἔγγραφο ἀποτελεῖ πράξη διαχειρίσεως κληρονομικῆς περιουσίας καὶ γίνεται ἀπὸ δύο ἐκ τῶν κληρονόμων, τοὺς κατὰ πᾶσα πιθανότητα ἀδελφούς, Σταμάτη καὶ Ἰωάννη τοῦ Μαρούλια, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ συγγενικὴ σχέση μετὸν κληρονομούμενο δὲν προκύπτει ἀπ' τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐγγράφου.

Γιὰ τὴν κτήση τῆς κληρονομίας ὑπάρχει μεγάλη ἀσάφεια στὸ κείμενο. Ἡ φράση «ὅσοι βρίσκονται μετὸ νὰ κληρονομήσουμε τὰ ὅσα μᾶς ἐδώσανε οἱ γέροντες» (στίχοι 2 - 3) θὰ πρέπει μετὰ σημερινὴ ὁρολογία νὰ ἀποδοθεῖ περίπου ὡς ἐξῆς: «ἐμεῖς οἱ κληρονόμοι (ἐκ διαθήκης ἢ ἐξ ἀδιαθέτου;) τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Τζώρτζου ποὺ μᾶς προσδιόρισαν οἱ Δημογέροντες Σκύρου». Αὐτὰ βέβαια σὲ συνδυασμὸ μετὰ τὴν ὑπόθεση — γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε διεξοδικότερα πιὸ κάτω — πὼς θανόντων καὶ κληρονόμοι εἶναι ξένοι, μὴ Σκυριανοί. Δυσνόητη ἐπίσης εἶναι ἡ ἔκφραση «καὶ τὰ κάναμε κάψη εἰς τὸ χέρι μας» (στίχοι 3 - 4). Δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐννοεῖ τὴν κατοχὴ τῶν κληρονομιαίων, μολονότι ὁ συνήθης σχετικὸς ὅρος εἶναι «κάναμε ζάφτι ἢ ζάπτι»¹, ἐνῶ τὸ «κάψη» μᾶς εἶναι ἄγνωστο ἀπὸ ἄλλα σχετικὰ ἔγγραφα.

Τὸ πιθανότερο πάντως εἶναι πὼς κατὰ τὴ σύνταξη τοῦ ἐγγράφου δὲν εἶχε γίνῃ ἀκόμα διανομὴ τῆς κληρονομικῆς περιουσίας καὶ ὅτι οἱ κληρονόμοι τελοῦσαν σὲ σχέση «κοινωνίας» (*communio hereditatis*)², τῆς ὁποίας ἐκπρόσωποι στὴ Σκύρο βρέθηκαν οἱ ἀδελφοὶ Μαρούλια. Διατελόντας σ' αὐτὴ τὴ κατάσταση βρέθηκαν ἀναγκασμένοι ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀπαίτηση ἐκ δανείου τοῦ Σκυριανοῦ Γιώργη Παπαντῶνη κατὰ τοῦ κληρονομουμένου. Ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀπαίτηση, ποὺ ὄντας βεβαιωμένη μετὰ ὁμολογία τοῦ ὀφειλέτη δὲν σήκωνε ἀμφισβήτηση, ἀποφάσισαν νὰ ἐξασφαλίσουν προσωρινῶς τὸν δανειστὴ μέχρις ὅτου συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ κληρονόμοι καὶ πάρουν κοινὴ ἀπόφαση γιὰ τὴν ἐξόφληση τοῦ χρέους. Ἄν γιὰ τὸν διακανονισμό αὐτὸν ἀκολουθήθηκε συμπτωματικὰ ἡ διαδικασία ποὺ περιέχει τὸ ἔγγραφο ἢ ἂν ἡ διαδικασία αὐτὴ ἀκολούθησε μιὰ παραδεγμένη πρακτικὴ τῆς ἐποχῆς εἶναι δύσκολο ν' ἀποφανθοῦμε. Τὸ βυζαντινὸ δίκαιο ἀναγνώριζε τὴν τυχαία ἢ ἄνευ συναινέσεως κοινωνία (*communio incidens*) ἢ κοινοπραξία, ὅπως εἶναι καὶ ἡ τῶν συγκληρονόμων³. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ μολονότι ἡ διοίκηση τῶν κοινῶν γίνεται ἀπ'

1. Γ. Πετροπούλου, Νομικὰ ἔγγραφα Σίφνου, σελ. 16, 395.

2. Windscheid, Σύστημα Ρωμ. δικαίου, τόμ. ΣΤ' (Ἀθῆναι 1909), 608, Γ. Μπαλῆ Κληρονομικόν, σελ. 465. Ἀ. Κρασσᾶ, Σύστημα Ἀστικοῦ δικαίου, τόμ. Ε' (Ἀθῆναι 1910), σελ. 216 ἐπ.

3. Ἀρμενοπ. Ἐξάβιβλος, Γ, ι, 3. Τὰ χρέη ὅμως μερίζονται αὐτοδικαίως καὶ δὲν ἐμπίπτουν στὴν κληρονομικὴ κοινωνία. Γ. Μπαλῆ, ὁ.π., σελ. 466, Ἀ. Κρασσᾶ, ὁ.π., σελ. 378.

τὸ σύνολο τῶν κοινωνῶν, οἱ ἐνέργειες τῶν δύο συγκληρονόμων πρέπει νὰ θεωρηθοῦν δικαιολογημένες ὡς μέτρα συντηρητικὰ πρὸς τὸ κοινὸ συμφέρον.

Ἡ ἐξασφάλιση τοῦ δανειστῆ γίνεται μὲ τὴ σύσταση ὑποθήκης ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπὶ τριῶν χωραφιῶν τῆς κληρονομικῆς περιουσίας. Τὸ τελευταῖο αὐτό, ὅτι δηλαδή τὰ κτήματα ἀνῆκαν στὴν κληρονομία καὶ ὄχι στὴν ἀτομικὴ περιουσία τῶν δύο κληρονόμων προκύπτει ἀπὸ τὴ φράση «νὰ ἔχομε ἐμεῖς ὅλοι μας τὰ ἄνωθεν πράγματα» (στίχοι 13 - 14). Ἐπειδὴ μὲ τὴ φράση «νὰ τὰ κρατεῖ ἀμανάτι» δὲν προκύπτει ἂν ὑπονοεῖται μεταβίβαση ἢ ὄχι τῆς νομῆς τῶν κτημάτων δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ἂν πρόκειται γιὰ τὸν τύπο τοῦ ἐνέχυρου στὸν ὁποῖο ἡ νομὴ μεταβιβάζεται στὸν δανειστὴ ἢ τὸν τύπο τῆς ὑποθήκης στὸν ὁποῖο τὴ νομὴ διατηρεῖ ὁ ὀφειλέτης⁵. Πάντως καὶ στὶς δύο περιπτώσεις βέβαιη εἶναι ἡ ἐκ τῶν προτέρων συμφωνία ἐπὶ τοῦ ὅρου τῆς αὐτόματης μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος («νὰ ἐξουσιάζη τὰ ἄνωθεν πράγματα», στίχος 15) τῶν χωραφιῶν στὸν δανειστὴ (*lex commissoria*)⁶.

Μολονότι τὸ χρέος χαρακτηρίζεται στὴν ἀρχὴ τοῦ ἐγγράφου ὡς «ὀλίγο» (στίχος 4) δὲν φαίνεται καὶ εὐκαταφρόνητο, ἀφοῦ γιὰ τὴν ἐξόφλησή του διαθέτονται τρία χωράφια. Ἀπὸ μιὰ πρόχειρη ἐρευνα σὲ ἐγγραφα τῆς δεκαετίας 1681 - 1690, διαπιστώσαμε πὺς οἱ τιμὲς τῶν χωραφιῶν, ἀνάλογα βέβαια μὲ τὴ θέση καὶ τὴν ἔκταση, κυμαίνονταν ἀπὸ 1 ἕως 5 ἀσλάνια καὶ ἀπὸ 100 ἕως 600 ἄσπρα⁷. Ἐτσι τὰ τρία ὑποθηκευόμενα χωράφια δὲν πρέπει νὰ ἀποτιμηθοῦν κάτω ἀπὸ 20 - 25 ἀσλάνια ἢ 400 - 500 ἄσπρα. Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθεῖ καὶ τὸ ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ κληρονόμοι διατυπώνουν ἀμφιβολίες ἂν τὰ τρία χωράφια θὰ ἔφταναν γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ τοῦ χρέους καὶ γι' αὐτὸ προσθέτουν ὅρο πὺς ἂν δὲν ἐξαρκέσουν, νὰ ἔχει δικαίωμα ὁ δανειστὴς νὰ παίρνει καὶ ἄλλο «πράμα» ἀπ' τὴν κληρονομικὴ περιουσία, ὥστε νὰ ἱκανοποιηθεῖ πλήρως ἡ ἀπαίτησή του.

Ἡ πρόσθετη αὐτὴ ρήτρα διατυπώνεται τόσο ἀσαφῶς στὸ κείμενο ὥστε νὰ δημιουργεῖ πολλές ἀμφιβολίες. Γιατὶ δὲν φαίνεται καθαρὰ ἂν τὸ παρεχόμενο γιὰ πρόσθετη ἀσφάλεια πράγμα ἀφήνεται ἀπροσδιόριστο ἢ ἂν εἶναι τὸ σπίτι τὸ ὁποῖο συγχρόνως μισθώνεται στὸν ἴδιο τὸν δανειστὴ ἀντὶ 40 ἄσπρων τὸ χρόνο. Πάντως καὶ στὴ δεύτερη περίπτωση, ἀφοῦ ἡ παραχώρηση γίνεται μὲ ἐνοίκιο, πρόκειται

4. Π. Ζέπου, Ἑνοχικόν, σελ. 655.

5. Ἀρμενοπ., Ἐξάβ. Γ, ε, 7. Βλ. καὶ ἀνωτέρω ἐγγραφο 6.

6. Βλ. ἀνωτέρω ἐγγραφο 6. Ἐπίσης τὰ ἐκεῖ σημειούμενα περὶ «πωλησοῦποθήκης».

7. Τὸ 1683 χωράφι στὸ Μεσόκαμπο 3 ἀσλάνια, στὶς Τρύπες 100 ἄσπρα, στὸν Κάμπο 150 ἄσπρα. Τὸ 1684 καὶ 1686 χωράφι στὰ Λουριά 5 ἀσλάνια. Τὸ 1688 χωράφι στὰ Ψαχρά καὶ στὸ Τραχὺ 1 ἀσλάνι καὶ ἄλλο στὸ Τραχὺ 600 ἄσπρα. Τὸ 1689 χωράφι στὸ Μαβουρνᾶ 100 ἄσπρα καὶ στὸν Κάμπο 3 ἀσλάνια.

για χωριστή σύμβαση μισθώσεως ή όποια δέν έπηρεάζει τήν ύποθηκική σχέση και ή όποια έντάσσεται μέσα στις διαχειριστικές πράξεις των κοινωνών.

Έτσι στο σύνολό του τό έγγραφο αναφέρεται στη κτήση τής κληρονομίας, στην αναγνώριση άπαιτήσεως δανειστού, στην εξασφάλιση του με έμπράγματα άσφάλεια και στη μίσθωση κληρονομικού κτήματος. Η κυριότερη πάντως πράξη που όδήγησε στη κατάρτιση του συμφωνητικού είναι ή εξασφάλιση του δανειστή (με έπίσπευση του όποιου και θα έγινε) για τό χρέος του θανόντος, τό όποιο έβάρυνε τους κληρονόμους κατά λόγο τής κληρονομικής τους μερίδας και τήν έξόφληση του όποιου δυσχέραινε ή άπουσία των άλλων συγκληρονόμων. Γι' αυτό και σαν προϋπόθεση του όριστικού διακανονισμού μπαίνει ή συγκέντρωση όλων των κληρονόμων που θα επέτρεπε τήν διανομή και τήν έξόφληση, όπως προκύπτει καθαρά από τή φράση «νά λογαριαστούμε και νά μοιράζουμε και νά δώσωμε τό χρέος» (στίχοι 21 - 22). Στο λογαριασμό μάλιστα προβλέπεται νά προστεθεϊ και τό νοίκι άπ' τή μίσθωση του σπιτιού: «νά τά μεράζουμε όλοι οί κληρονόμοι» (στίχος 20).

Τήν πληρέστερη κατανόηση του όλου έγγράφου νομίζουμε ότι διευκολύνει σημαντικά ή υπόθεση πώς ό θανών και οί κληρονόμοι του δέν ήταν Σκυριανοί. Πράγματι όνόματα Τζώρτζου και Μαρούλια δέν δυναντούμε σέ κανένα άλλο σκυριανό έγγραφο τής έποχής ή και μεταγενέστερο ούτε και διατηρήθηκαν τέτοια όνόματα στη Σκυρο. Πιθανολογεϊται λοιπόν πώς ό Τζώρτζος ήταν ξένος (Ψαριανός;) με περιουσία στη Σκυρο και πώς ξένοι επίσης ήταν οί κληρονόμοι του που ήρθαν στη Σκυρο για τό διακανονισμό τής περιουσίας. Η αναφορά τους ως «εύρισκομένων στη Σκυρο» (στίχος 1) και ή έπαναλαμβανόμενη φράση «νά συμαζωχτούμε όλοι μας» (στίχοι 12, 21) δείχνουν καθαρά πώς πρόκειται για ξένους που βρίσκονται προσωρινά στο νησί. Γιατί αν έπρόκειτο για σκυριανούς κληρονόμους δέν βλέπει κανείς για ποιο λόγο ή συγκέντρωσή τους δέν θα 'ταν άμεσα δυνατή κι εύκολη.

Αντίθετα, Σκυριανός είναι ό δανειστής Γιώργης του Παπαντώνη, άπ' τους προύχοντες του νησιού, τον όποιο συναντούμε σέ δεκάδες συμβολαίων κάθε λογής ως δανειστή και άγοραστή (σπιτιών, χωραφιών, άμπελιών, μάντρας κ.λ.π.) με ιδιαίτερα έντονη δραστηριότητα στην είκοσαετία 1672 - 1693.

Σκυριανός επίσης είναι ό γραφέας του έγγράφου, Γιώργης Μιχάλη, πράγμα που επιβεβαιώνει τήν κατάρτιση του έγγράφου στη Σκυρο. Δέν ήταν πάντως ούτε από τους συνηθέστερους γραφείς τής έποχής⁸ ούτε άπ' τους καλύτερους, γεγονός που εξηγεί τον ιδιαίτερα άσαφή και συγχεχυμένο τρόπο διατυπώσεως του κειμένου.

8. Κυριότεροι γραφείς τής έποχής του έγγράφου φέρονται οί Παπα-Πατεστής, παπα-Δημήτρης 'Αποσπόρη, παπα-Μανώλης Κατζίκη και άλλοι.

Με δική του προφανώς γραφή είναι βαλμένες και οι τρεις υπογραφές που φέρει το έγγραφο, των δυο κληρονόμων, Σταμάτη και Ἰωάννη Μαρούλια και τοῦ μάρτυρα Ἰωάννη Κωνσταντῆ, ἐπίσης Σκυριανοῦ.

Κατὰ τὴ συνήθεια τῆς ἐποχῆς, ἀπὸ τοὺς συμβαλλόμενους υπογράφει κατὰ κανόνα μόνο ἐκεῖνος εἰς βάρος τοῦ ὁποίου δημιουργοῦνται ὑποχρεώσεις ἐκ τοῦ συμβολαίου. Ἔτσι ἐδῶ υπογράφουν οἱ δυο κληρονόμοι που παρέχουν τὴν ὑποθήκη⁹ καὶ μάλιστα με τὴν καθιερωμένη ἐκφραση «στέργω» σὲ ἀντίθεση με τὸν μάρτυρα που ἀπλῶς «μαρτυρεῖ». Ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὑποθήκη δανειστῆς Γιώργης Παπαντώνη δὲν υπογράφει, μολονότι κι αὐτὸς στὴ περίπτωση τῆς μισθώσεως τοῦ σπιτιοῦ ἀναλαμβάνει ὑποχρέωση καταβολῆς ἐνοικίου. Γι αὐτὸ ἴσως ἡ διατύπωση τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς γίνεται με ἐμβόλιμη φράση σὲ πρῶτο δικό του πρόσωπο: «ἐγὼ Γεώργης τοῦ Παπαντώνη νὰ ἔχω νὰ δώνω...» (στίχος 19).

Ὅσον ἀφορᾷ τέλος τὰ ὑποθηκευμένα κτήματα, πρόκειται γιὰ χωράφια που βρίσκονται, τὸ ἓνα στὸ Γιαλὸ με χαρακτηριστικὸ τὴ μουριά καὶ πλησίον παπα-Σταμάτη καὶ τὸ ἄλλο στὸν Πέρα Κάμπο πλησίον τοῦ Φιλίνης. Τὸ τρίτο χωράφι με τὶς συκιές που βρίσκεται στὰ Μισόχωρα πλησίον τοῦ Τζελεπῆ δημιουργεῖ δυσκολίες με τὴν ἀκατανόητη φράση «ἀπὸ τοῦ Κατζούλης ὅπου τόχει ἀμανάτι» (στίχος 10). Ποιὸς τό'χει ἀμανάτι; Ὁ Κατζούλης; Κι' ἂν εἶναι ἔτσι, ξαναδίνεται σὲ δεύτερη ὑποθήκη στὸν Παπαντώνη; Ἡ τό'χει δώσει ἀμανάτι ὁ Κατζούλης στὸν κληρονομούμενο Τζῶρτζο καὶ τὸ ὑπολογίζουν ἔτσι στὴ κληρονομητέα περιουσία¹⁰;

9. Πώληση «λιακοῦ», 1691

(Μονόφυλλο διαστ. 15X20 ἐκ. Μῆκος πρώτης γραμμῆς 13 ἐκ.)

- 1 — Διὰ τοῦ παρόντος συ[μβι]βαστικοῦ γράμματος καὶ ὁμολογίας ἀμε-
- 2 τατρέπτου δηλοποιούμεν πρὸς πάντας ἀνθρώπους
- 3 τοῦ ὀρᾶν καὶ ἀκούειν τὴν παροῦσαν μου γραφὴν ὡς ὅτι
- 4 καγὼ ὁ Μαστρονικόλας ὁ Μυκονιάτης ἔστον-
- 5 τας καὶ νὰ ἔχου λιακὸν εἰς τὸν τόπον λεγόμενον
- 6 Λάλαρον εἰς τῆς Καλῆς τοῦ Κατερίνη πλησίον

9. Προκειμένου γιὰ παραχώρηση ὑποθήκης ἡ μονομερὴς δήλωση τοῦ ὀφειλέτη ἀποτελεῖ καὶ σήμερα τὸν νόμιμο τύπο.

10. Πάντως ὅλα αὐτὰ τὰ τοπωνύμια καὶ ὀνόματα εἶναι καθαρῶς Σκυριανά: Γιαλός, Πέρα-Κάμπος, Μισόχωρα. Καὶ παπα-Σταμάτης, Τζελεπῆς, Κατζούλης, Φιλίνης. Εἰδικότερα σὲ ἔγγραφο τῆς 20/7/1674 ἡ γραῖα Ἄννα τοῦ Κατζούλη δωρίζει διάφορα περιουσιακὰ τῆς στοιχεῖα στὶς ὀρφανές ἐγγονές της, ἀνάμεσα στὰ ὅποια καὶ χωράφι στὸ Τραχὺ στὴ Λίμνα.

